

Іщенко К.О., Бондаренко Т.А., Пересунько К.О.

студенти,

Науковий керівник: Якименко С.І.

професор,

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

СТАТЕВЕ ВИХОВАННЯ І ПІДГОТОВКА ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Актуальність статевого виховання зумовлена зниженням культури міжстатевих відносин юнаків і дівчат, девальвацією цінностей материнства, батьківства, руйнуванням відповідальності за долю власних дітей і сім'ї.

Сьогодні у зв'язку з переоцінкою багатьох норм відбувається переорієнтація сучасної вітчизняної педагогіки і в питаннях статевого виховання. Особливості психічного розвитку дитини, пов'язані з її приналежністю до тієї чи іншої статі, все докладніше вивчаються психолого-педагогічними науками, і результати цих досліджень поступово впроваджуються у практику виховання. Проте відсутня єдина стала система поглядів на проблему та шляхи її вирішення, як немає і єдиного визначення поняття «статеве виховання».

У сучасній педагогічній літературі пропонується таке визначення: статеве виховання – складова частина загального процесу виховної роботи сім'ї і школи, спрямована на формування свідомості дитини у відповідності з її належністю до певної статі, забезпечення умов для її нормального психосексуального розвитку [4, с. 422].

До засобів виховного впливу при статевому вихованні, відносяться:

- правильна і своєчасна реакція та емоційна оцінка дорослих на взаємини дітей з однолітками протилежної статі;

- виховання на позитивних прикладах. Учителю варто спеціально звертати увагу учнів на позитивні приклади відносин людей різної статі (взаємні прояви любові, уваги, турботи), супроводжуючи їх відповідними коментаріями. Приклади можуть бути узяті з художньої літератури, кіно і т.д. Дорослі не повинні доводити до відома дітей свої конфлікти, не повинні з'ясовувати при них свої відносини;

- повідомлення учням орієнтованої інформації – як у відповідь на їхні питання, так і за власною ініціативою у вигляді спеціально організованих бесід, занять, а також інформації, включеної в зміст різних предметів. Ця інформація може бути донесена як роздільно – по статевої приналежності, так і спільно для хлопчиків і дівчаток.

Інформація, що повідомляється дітям, повинна знаходитися на доступному для їх розумінню рівні, бути природною по характеру, з акцентом на моральну сторону, цікавою і досить вичерпаною, щоб школярі були задоволені і не шукали інших джерел інформації, коректною за формою, навіть якщо запитується що-небудь не цілком пристойне.

При здійсненні статевого виховання молодших школярів (I-III кл.) варто включати такі питання, як поняття родини, місце родини в суспільстві, права й обов'язки членів родини, сімейні традиції, статеві розходження в природі й у людському суспільстві. Необхідно розглянути питання про поділ професії в суспільстві на чоловічі і жіночі, підкресливши, що однією з важливих задач суспільства є збереження здоров'я жінок, їхньої здатності бути матерями і виховувати дітей. З цього випливає, що найбільш небезпечні професії для здоров'я жінок – професії чоловічі. Дітям важливо пояснити, що таке любов як загальнолюдське морально-етичне почуття, що таке кохання між чоловіком та жінкою, з якою метою чоловік і жінка зачинають, народжують і виховують дітей.

І для дівчаток і для хлопчиків період статевої гомоселізації – це час статево-рольового розвитку через самовизначення в системі статевих відносин.

«Молодший шкільний вік – період від сформованої статевої ідентичності до початку статевого дозрівання, від 6-7 до 11 років. Індивідуальні границі цього періоду можуть коливатися, особливо якщо їх оцінювати по окремих сторонах розвитку. Протягом цього періоду відбувається перехід від адаптації до індивідуалізації. Хоча на цей вік приходяться критичні періоди багатьох сторін гормональної, фізіологічної і психологічної статевої диференціації, середові детермінанти розвитку. Середові детермінанти самі по собі мало незалежні: хлопчиків і дівчат однаковою мірою стосується і розширення кола і якості спілкування, і поява нових – шкільних – обов'язків, і підвищення інтелектуального й емоційного навантажень, і застосування критеріїв самооцінки і багато іншого» [5].

Статеве виховання дитини в сім'ї починається зі спостережень за взаєминами батьків і їхнім ставленням до дітей. Тільки побудовані на коханні та повазі, піклуванні та увазі взаємини батьків є прикладом для наслідування сином чи донькою для розвитку в них найкращих рис.

У зв'язку з неправильним статевим вихованням дівчатка початкових класів нерідко насторожено ставляться до хлопчиків, уникають стосунків із ними; для хлопчиків же характерна переоцінка себе і почуття власної переваги над дівчатками. Суттєвим недоліком у

вихованні школярів обох статей є невміння організувати спільну діяльність, знайти правильні шляхи побудови взаємин, що може ускладнити їхні стосунки.

«Статева освіта не повинна обмежуватися підготовкою дівчаток і хлопчиків лише до фізіологічних проявів статевого розвитку. Учені Німеччини вважають, що діти молодшого шкільного віку мають знати про чоловічі сім'яні клітини, жіночу яйцеклітину, запліднення, вагітність, живлення плода, пологи та ін. Енциклопедія сексуального життя для дітей 7-9 років, написана французькими медиками, допоможе делікатно і вміло відповісти на «важкі» дитячі запитання»

В молодшому шкільному віці контроль з боку батьків зберігає своє виховне значення, але повинен бути менш опікуючим і більш тонким. В той же час взаємодія з батьками, їх оцінювання поведінки дитини, є найважливішим для формування моральних принципів.

Для нормального статевого розвитку і встановлення правильних стосунків між хлопчиками і дівчатками в цьому періоді важливо виховувати такі моральні якості, як сором'язливість, стриманість, здатність завжди надавати допомогу тощо. Установленню здорових стосунків між хлопчиками і дівчатками сприяють відвідання музеїв, театрів, походи і інші заходи, що організуються дорослими, внаслідок цих заходів формуються спільні погляди та інтереси. Великі можливості для статевого виховання школярів закладені в навчальних програмах з різних предметів.

Уже в початковій школі на уроках рідної мови, читання, природознавства діти знайомляться з такими важливими питаннями, як сім'я, права і обов'язки її членів, взаємодопомога, сімейні традиції, материнство і батьківство, статеві відмінності в природі та суспільстві.

Статеве виховання слід гармонійно пов'язувати із загальним психологічним розвитком дитини з раннього віку. Однак більшість батьків, вихователів або ігнорують цей аспект виховання, або навмисне намагаються уникати розмов на інтимні теми з дітьми. Акселерація прискорила психосоціальний розвиток, тому особливо інтенсивно виховну роботу потрібно проводити в 3-4 класі, коли дівчата статево дозрівають скоріше, що викликає непорозуміння у взаєминах хлопчиків і дівчаток, яке може позначитись на їх подальшому ставленні до протилежної статі.

Треба пам'ятати, що маленька дитина, запитуючи про щось, не чекає деталей, особливо фізіологічних, її задовольнить, навіть, дуже узагальнена відповідь, проте вона мусить бути правдива. Належну відповідь необхідно висловити мовою дитини, пристосувати до її розуміння, уяви, емоцій та життєвого досвіду.

Таким чином, розмовляючи з дітьми про сексуальність людини, батьки повинні передати їм не тільки знання, а й систему цінностей, якій підпорядковується не лише статева поведінка, а й усе життя людини.

Завдання статевого виховання – сприяти гармонічному розвитку підростаючого покоління та моральним міжстатевим стосункам, зміцненню шлюбу й родини. Тому статеве виховання не може розглядатись відокремлено від загальних питань виховання, що готувить молоде покоління не тільки до праці та суспільної діяльності, а й до особистого життя. Разом із тим «статево питання» – це й соціально-гігієнічна проблема, пов'язана зі здоров'ям, працездатністю, настроєм людей, оздоровленням їхнього сімейного побуту.

При реалізації програм статевого виховання як ніде необхідне тісне співробітництво вчителів і школи в цілому з батьками учнів.

Питання про статево виховання може бути правильно вирішене тільки тоді, коли батьки і педагоги добре собі представляють мету, яку вони повинні досягти в статево вихованні своїх дітей. Якщо ця мета буде ясна, то ясними стануть і шляхи її досягнення.

Питання про статево виховання вважається одним із самих важких у педагогіці. І дійсно, ні в якому питанні не було стільки наплутано і стільки висловлено неправильних думок. А тим часом практично це питання зовсім не таке вже і важке. Воно стає важким тільки тоді, коли його розглядають окремо, і коли йому додають занадто велике значення, виділяючи його з загальної маси інших питань.

Список використаних джерел:

1. Бех І.Д. Виховання особистості: підруч. / Іван Дмитрович Бех. – К.: Либідь, 2008. – 848 с.
2. Веленко А. Гендерні стереотипи та їх вплив на формування особистості школяра. Семінар для практичних психологів та соціальних педагогів // Психолог. – 2008. – № 11. – (Вкладка).
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
4. Педагогічний словник / За редакцією дійсного члена АПН України Ярмаченка М.Д. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 516 с.
5. http://ua-referat.com/Статево_виховання_молодших_школярів